

Дмитро Я. Максимів

АЛЬТЕРНАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЛЬВІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У статті проведено аналітичне оцінювання інвестиційно-інноваційної діяльності у Львівській області. Аргументовано доцільність інвестиційних вливань в інновації. В контексті вітчизняного та зарубіжного досвіду запропоновано альтернативні шляхи вирішення даної проблеми.

Ключові слова: економічний потенціал, інвестиційно-інноваційні можливості регіону, інвестиційний кредит, інноваційні процеси, зарубіжні інвестори.

Рис. 4. Літ. 13.

Дмитрий Я. Максими́в

АЛЬТЕРНАТИВНАЯ ОЦЕНКА ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В ЛЬВОВСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье проведена аналитическая оценка инвестиционно-инновационной деятельности в Львовской области. Аргументирована целесообразность инвестиционных вливаний в инновации. В контексте отечественного и зарубежного опыта предложены альтернативные пути решения данной проблемы.

Ключевые слова: экономический потенциал, инвестиционно-инновационные возможности региона, инвестиционный кредит, инновационные процессы, зарубежные инвесторы.

Dmytro I. Maksymiv¹

ALTERNATIVE ASSESSMENT OF INVESTMENT AND INNOVATIVE ACTIVITY IN LVIV REGION

An analytical assessment of investment and innovation activity in Lviv region is carried out. The feasibility of investment in innovations is argued. Alternative ways of solving this problem in the context of national and international experience are suggested.

Keywords: economic potential, investment and innovation opportunities in the region, investment credit, innovative processes, foreign investors.

Постановка проблеми. Реалії розвитку вітчизняної економіки свідчать про низьку інноваційно-інвестиційну активність господарюючих суб'єктів. Зростання інвестицій, яке відбувається в Україні, не викликає збільшення інновацій. У вітчизняній економіці лише 14–16% від загального обсягу інвестицій спрямовується на інновації [12, 2]. Україна характеризується як країна з надто низьким рівнем інвестиційних надходжень, а це значно стримує процеси інтеграції української економіки до світового простору.

Інтелектуальний потенціал України досить високий, проте не сприяє генеруванню й дифузії знань і впровадженню інновацій [11, 10]. І це відбувається в той час, коли у розвинених країнах світу інноваційне інвестування стійко тримається на рівні 50–60% від загального обсягу інвестицій. Унаслідок існування відповідних тенденцій частка України на ринку високих технологій складає всього 0,1%, у той час як Німеччини – 16%, Японії – 30%, США – 40% [12, 2].

¹ Lviv State Finance Academy, Ukraine.

На Львівщині за відсутності достатніх інвестиційних вкладень в основний капітал замість технологічного відновлення й технічного переозброєння спостерігається технічна і технологічна відсталість. Збитковість підприємств Львівщини призводить до уповільнення зростання інвестиційних витрат на інновації. Знос устаткування на підприємствах ВЕД Львівської області на кінець 2010 р. наближався до 60%, а для такої провідної сфери діяльності, як транспорт і зв'язок досяг навіть 80%. Коефіцієнт оновлення основних фондів (ОФ) загалом для всіх ВЕД області знизився з 5,2% – у 2005 р. до 3,6% – у 2010 р. [7, 140], що значно зменшило інвестиційно-інноваційні можливості регіону та суттєво стримало інноваційні процеси.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інвестиційно-інноваційні процеси досліджували такі науковці, як І.М. Вахович [1], О.Й. Вівчар [2], О.Д. Вовчак [3], Т.В. Кулініч [7], Г. Третяк [10], О.А. Федірко [11], В.В. Чернобаєв [12] та інші.

Невирішені частини проблеми. Неспроможність достатнього залучення інвестиційних ресурсів і низька інноваційна активність підприємств Львівщини змушує шукати альтернативні шляхи вирішення даної проблеми, що підтверджує актуальність даної роботи.

Метою дослідження є аналіз стану інвестиційно-інноваційної діяльності у Львівському регіоні, а також враховуючи напрацювання і розробки як вітчизняних, так і зарубіжних вчених-економістів, провести альтернативне оцінювання інвестиційно-інноваційних можливостей даного регіону, дослідивши перспективність Львівської області.

Основні результати дослідження. Одним із шляхів прискорення економічного розвитку регіону є активізація його інноваційної діяльності. Провідне місце в активізації інноваційної діяльності регіону відводиться інвестиційному забезпеченню як одній з дієвих форм фінансування розробки й впровадження інновацій. Інвестиції є одним із способів забезпечення інноваційного розвитку регіону. Інвестиційне забезпечення відіграє важливу роль на всіх стадіях інноваційного процесу [1, 138]. Обсяг інвестиційних ресурсів формує ступінь інноваційності регіону.

Іноземні інвестиції є потужним джерелом зовнішнього фінансування для країни з перехідною економікою. З огляду на це, Україна, зокрема Львівська область, має дуже великий інвестиційний потенціал, а точніше – великі перспективи в залученні інвестицій та їх ефективному використанні [9].

В економіку Львівської області щорічно надходять певні суми іноземних капіталів. Основні суми ПІІ області надходять у м. Львів (близько 60–65%), приблизно 5–8% у міста: Борислав, Дрогобич, Моршин, Новий Розділ, Самбір, Стрий, Трускавець, Червоноград, решта (близько 25–30%) – надходить у всі райони області (рис. 1).

Досить привабливими для іноземних інвесторів є: Буський, Стрийський, Кам'янка-Бузький, Яворівський і Жидачівський райони.

Аналіз динаміки інвестиційних надходжень в основний капітал за джерелами фінансування (рис. 2) свідчить про те, що всі інвестиційні вливання здійснювались за рахунок власних коштів підприємств. Мізерність коштів іноземних інвесторів і держави стримує економічне зростання в регіоні.

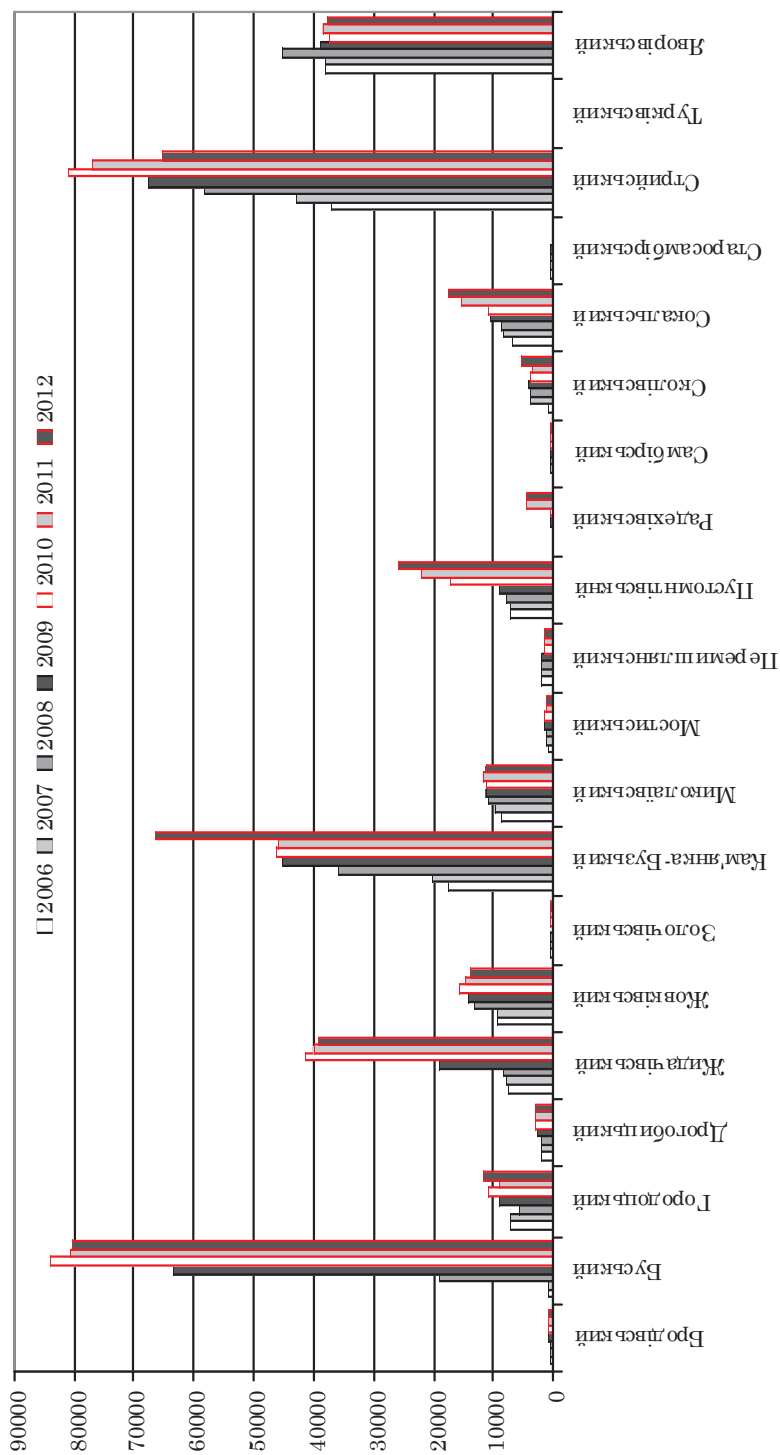

Рис. 1. Динаміка прямих іноземних інвестицій у райони Львівщини за період 2006–2011 рр., тис. дол. США, розроблено за даними [6, 26]

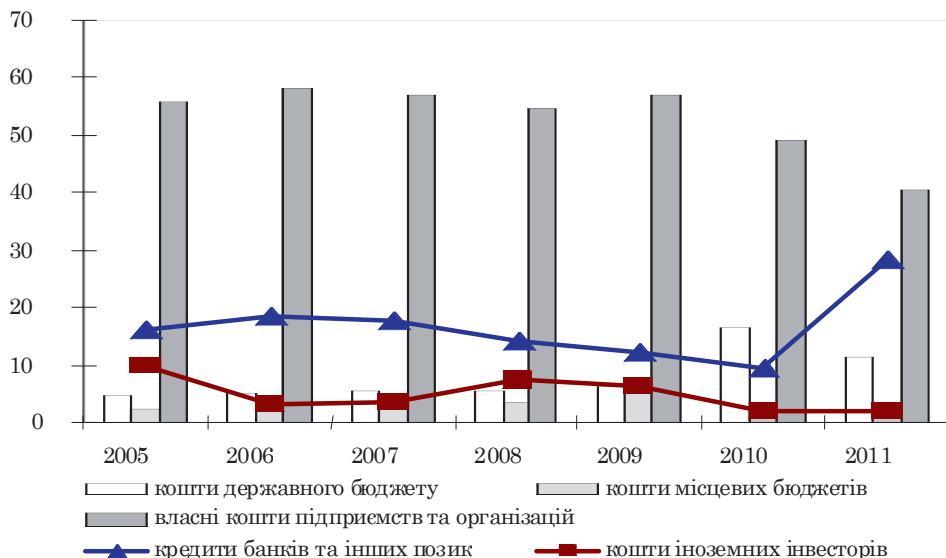

Рис. 2. Динаміка інвестиційних надходжень в основний капітал за джерелами фінансування, %, розроблено за даними [6, 14]

Основним чинником, що обмежував іноземне інвестування, були практично щомісячні зміни умов функціонування іноземного капіталу [3, 269]. Байдужість до інноваційної діяльності не дає можливості українським товарам конкурувати на міжнародному ринку, призводить до неможливості забезпечити себе необхідними товарами через відсутність необхідних технологій і застаріле обладнання.

Саме ці причини стримують технологічний та економічний розвиток як регіону, так і держави, призупиняючи ріст добробуту населення.

Інноваційні підприємства Львівщини майже не отримують підтримки з боку держави (рис. 3) та витрачають на інновації переважно власні кошти. Великі ризики у кредитуванні інноваційної сфери скоротили кредитування інновацій до критичного мінімуму у 2011 році.

У Європі кількість інноваційних підприємств є значно вищою порівняно з Україною (рис. 4), що підтверджує фундаментальний зв'язок інноваційної діяльності з економічним ростом.

У Львівській області перед інвесторами відкрито широкі можливості, зокрема й завдяки стратегічному географічному розташуванню та економічному позиціонуванню на шляху до Європейського Союзу, кваліфікованим трудовим ресурсам і міцному промисловому потенціалу [10, 420]. Регіон має широкопланову економіку та є важливим транзитним пунктом для нафтових і газових трубопроводів з країн колишнього СРСР [2, 173].

Перевагами Львівського регіону є наявність промислових територій, земельних ділянок, виробничих площ з розвинутою інфраструктурою, сировинних ресурсів і чудове географічне розташування відносно ринків збуту. За кількістю докторів і кандидатів наук область серед регіонів України посідає третє місце після Києва та Харківської області [8]. Висококваліфікований трудовий

потенціал і низька заробітна плата порівняно з іншими прилеглими країнами відіграє не останню роль у залученні іноземних інвестиційних капіталів.

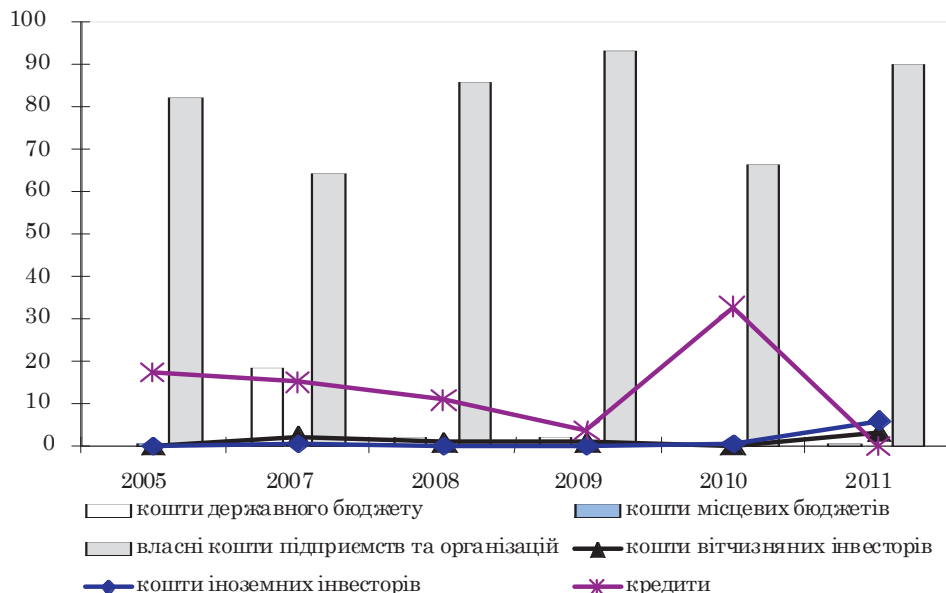

Рис. 3. Динаміка обсягу витрат на інновації за джерелами фінансування, %, розроблено за даними [4, 22]

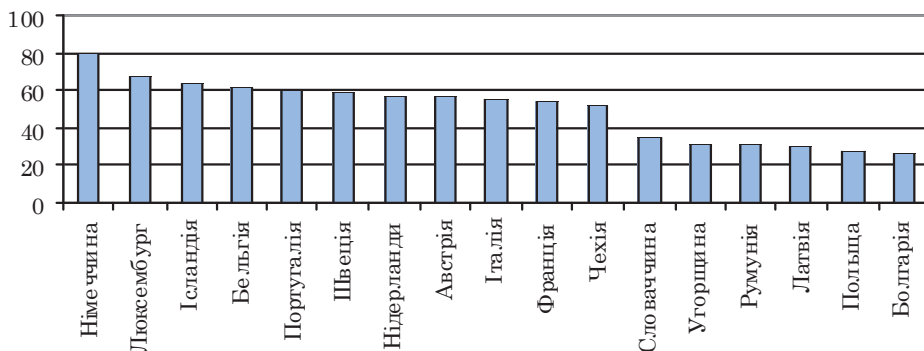

Рис. 4. Загальна кількість інноваційних підприємств у країнах Європи протягом 2008–2010 рр., %, розроблено за даними [13]

Саме ці чинники свого часу призвели до колосального підйому інвестиційної діяльності в країнах Східної Європи – Словаччині, Чехії, Угорщині, Польщі. Ці країни значно випередили Україну за темпами зростання національного валового продукту саме завдяки правильній інвестиційній політиці, що була спрямована на залучення іноземних інвесторів [3, 269].

У регіоні наявні підприємства, які призупинили виробничу діяльність, але збережена інфраструктура, виробничі приміщення, трудові ресурси [8]. Оцінка довірчих меж коефіцієнта лінійної регресії дозволяє стверджувати, що

в разі збільшення суми інвестицій в основний капітал області на 1 грн. обсяг реалізованої продукції зросте у середньому від 5,6 до 8,6 грн. [7, 144].

Формування в Україні регіональних і міжрегіональних кластерів дозволить оптимізувати діяльність виробничих систем, активізує розвиток високо-технологічних і наукоємних виробництв, сприятиме використанню переваг спеціалізації компаній, створюючи на цій основі потужний синергетичний ефект соціально-економічного зростання як на регіональному, так і на національному рівнях [5, 21]. Створення нових кластерів на кордонах з Європейським Союзом зможе стати воротами для України у світ плідної співпраці з економічно розвиненими країнами Європи і світу, дозволить ефективно використовувати наявний трудовий, інтелектуальний, ресурсний і промисловий потенціал, сприятиме збалансуванню економіки територій.

Висновки. Фундаментальну роль в економічному розвитку регіону відіграє ступінь інноваційного забезпечення всіх виробничих секторів економіки. Інвестиційний капітал є каталізатором майже всіх інноваційних процесів, які генерують динаміку розвитку суспільства. Стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємств сприятиме розробці й впровадженню нових технологічних процесів, які прискорять нарощення економічного потенціалу та підвищать рівень добробуту населення.

Львівській області бракує інвестиційних капіталів і вигідних інвестиційних кредитів для підприємств, які впроваджуватимуть інноваційні технології у провідні сфери економіки. Створення нових спеціальних вільних економічних зон на основі кластерного підходу на кордонах з Європейським Союзом, заміна зношених ОФ на основі договорів прямого та зворотного лізингу із зарубіжними компаніями, здійснення реального інвестування та стимулювання венчурного підприємництва дасть змогу зрушити економічне відставання, покращити добробут населення та створить перспективу для подальшого розвитку регіону.

1. *Вахович І.М., Денисюк Г.Л.* Концептуальні засади інвестиційного забезпечення інноваційного розвитку регіону // Актуальні проблеми економіки.— 2011.— №1.— С. 138–144.
2. *Вівчар О.Й., Мотак О.З.* Проблеми та перспективи залучення іноземних інвестицій в економіку регіону // Науковий вісник НЛТУ України.— 2011.— Вип. 21.8.— С. 172–177.
3. *Вовчак О.Д.* Інвестування. Навч. посібник.— Львів: Новий Світ— 2000, 2008.— 544 с.
4. Інноваційна діяльність у Львівській області: статистичний збірник / Відп. за вип. О.А. Голод.— Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2012.— 65 с.
5. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: Аналіт. доповідь / С.О. Біла, Я.А. Жаліло, О.В. Шевченко, В.І. Жук та ін.; За ред. С.О. Білої.— К.: НІСД, 2011.— 80 с.
6. Капітальні інвестиції у Львівській області: статистичний збірник / Відп. за вип. О.А. Голод.— Львів: Головне управління статистики у Львівській області, 2012.— 96 с.
7. *Кулінич Т.В.* Оцінка результатів інвестиційної діяльності на Львівщині за допомогою кореляційно-регресивних моделей // Проблеми економіки та управління: Збірник наук. праць.— Львів: Львівська політехніка, 2012.— С. 138–149.
8. Львівська область // Invest Ukraine // investukraine.com.
9. *Радченко О., Шавалюк О.* Залучення прямих іноземних інвестицій в економіку Львівської області // Вісник Львівського національного аграрного університету: Збірник наук. праць.— Серія: Економіка АПК.— 2010.— №2 // www.nbu.gov.ua.
10. *Третьяк Г.* Роль інвестиційної політики у соціально-економічному розвитку регіону (на прикладі Львівської області) // Ефективність державного управління: Збірник наук. праць.— 2010.— Вип. 25.— С. 416–421.

11. *Федірко О.А.* Роль інновацій у формуванні конкурентних переваг національної економіки: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.05.01. – К., 2005. – 22 с.

12. *Чорнобас В.В.* Інноваційно-інвестиційна діяльність та її регулювання в економіці України: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.01. – Дніпропетровськ, 2008. – 20 с.

13. Eurostat newsrelease (2013). Highest proportions of innovative enterprises in Germany, Luxembourg and Belgium: Seventh Community Innovation Survey. Eurostat newsrelease, 5(11 January 2013) // epp.eurostat.ec.europa.eu.

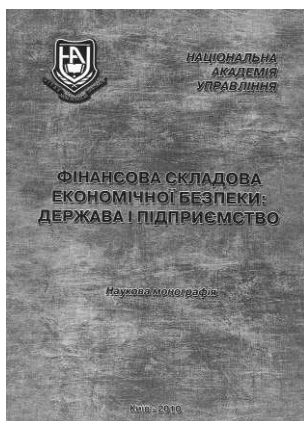
Стаття надійшла до редакції 1.04.2013.

КНИЖКОВИЙ СВІТ

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА ТА ЮРИДИЧНА ОСВІТА
ПРЕСТИЖНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ

Україна, 01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, 26
E-mail: book@nam.kiev.ua
тел./факс 288-94-98, 280-80-56

Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: Наук. монографія. – К.: Національна академія управління, 2010. – 232 с. Ціна без доставки – 40 грн.

Автори: **М.М. Єрмошенко, К.С. Горячева.**

У монографії розкрито місце і засади фінансової безпеки в системі економічної безпеки на двох рівнях управління економікою країни: держави і підприємства. Розкрито роль економічної безпеки в розвитку економіки України, визначено і обґрунтовано шляхи забезпечення фінансової безпеки на рівні держави.

Викладено методологічні основи фінансової безпеки підприємства та управління нею. Визначено форми і методи удосконалення механізму управління фінансовою безпекою на рівні підприємства.